

Dum ko golle Alla

En nji'ino: Yimɓe Isra'iila ɓee wonno maccuɓe
leydi Misira. Alla wi'i annabi Muusaa,
"Mino nelda ma. Yaltin yimɓe am ɓee to leydi Misira."

Muusaa wi'i Alla, "Hombo ngon-mi
fii mi yaha to laamɗo too,
mi yaltina yimɓe Isra'iila ɓee Misira?
Si mi wi'i yimɓe Isra'iila ɓee,
'Alla maamaaji mon ɗii neli kam he mon,
e si ɓe lamndiima kam,
'Hono mbo wi'etee?'
Hodum jaabotoo-mi ɓe?"
Alla jaabii, "Ko miin woni ngonɗo oo.
A wi'at ɓe, 'Ngonɗo oo nelii kam ɗo mon."

Ko hombo tagi hunuko nedɗo

Muusaa jaabii, "Mi waawataa haalde ko moyyi."
Alla jaabii, "Ko hombo tagi hunuko nedɗo koo?
Hoo wonaa miin, Alla Laamɗo oo? Jooni yah.
Kotoo maa Haaruuna, haalat ko moyyi.
A haalirat oon. Mi wondoyat he hunuko maa koo
e he hunuko makko koo.
Mi tindinat ma ko kaaloyt-aa e ko baɗoyt-aa.
Si a ruttoyima Misira han,
a wadoyat maandeeji to yeeso laamɗo too.
Kono mi tiidnonyat ɓernde makko ndee,
e mbo ɗaloytaa yimɓe ɓee njaha.
A wi'at laamɗo oo,
'Alla wi'i: Isra'iila ko afo am.
'Dal ɓidɗo am oo yaha
fii mbo waawa kam ligganaade.
Si a saliima han, mi waroyat afo maa oo."

Dal yimɓe am ɓee njaha

Muusaa e Haaruuna yahi to laamɗo too.
Be njottini nelal ngal, kono, laamɗo oo jaabii,
"Hombo woni Joomiraawo oo
fii mi wada ko mbo wi'i koo?
Mi anndaa Joomiraawo oo
e mi ɗaltaa yimɓe Isra'iila ɓee, njaha."
Muusaa ruttii to Joomiraawo oo, lamndii mbo,
"Fii hodum neld-aa kam?
Mi yahii to laamɗo too, mi yottinii nelal ngal,
kono mbo ɗaltaani yimɓe maa ɓee."
Alla jaabii, "Ko miin woni Joomiraawo oo.
Mi feeñatno Ibraahiima, Isaaga, e Yaaguuba,
no Alla ɓurɗo mawɗo oo."
Alla faamnii Muusaa,
to Misira, mbo feeñinoyat hoore mum
Yehowah, Dadndoowo.
Mbo holloyat yimɓe Misira, yimɓe fof poti rewde
Alla gooto goonga oo, taa wonaa tagaado.

Joomiraawo oo wi'i Haaruuna
"Yah yeeso laamɗo oo. Yettu sawru maa nduu,
foodtu junngo maa ngoo to maaje Misira too.
Muusaa e Haaruuna mbaɗi
ko Joomiraawo oo yamiri ɓe koo.
Haaruuna lappi ndiyam ɗam. Fof ngonti yiyyam.
Liddi ɗii maayi, maaje ɗee luubi,
yimɓe Misira mbaawataano yarde ndiyam
he leydi hee fof.
Joomiraawo oo wi'i Muusaa,
"Yah to laamɗo too, wi'i mbo,
'Joomiraawo oo wi'i:
'Daltu yimɓe am ɓee njaha fii ligganoyo kam!
Si a saliima yimɓe am ɓee njaha han,
mi hebbinoyat leydi maa ndii tep, paabi."

Bernde laamɗo tiidnde ndee

Kono laamɗo oo salii; paabi kuubti leydi Misira.
Paabi naatti he nder galleeji maɓɓe hee,
he nder cuudi maɓɓe hee,
dow balde maɓɓe hee,
e nder deferi e booliiji maɓɓe.
Laamɗo oo noddii Muusaa e Haaruuna, wi'i,
"Njahee, ñaagoyee Joomiraawo oo
haa mbo duñtina paabi ɗii, mi ɗala ɓe njaha."
Ko laamɗo oo yi'i mbo heptiima,
mbo ɓurti tiidnude ɓernde ndee
no Alla wi'runoo nih.
Alla ɓeydi addude musibaaji he dow leydi Misira.
Tuma kala laamɗo oo torii no musiiba oo no yah,
ɗum yahatno.
Kono laamɗo oo firti fodoore mum
ɗalde leñol Isra'iila ngol yaha.
E nder leydi Misira fof,
Alla wayli sollaaru nduu kuloñ ɗatookoñ
e koñ ɗata yimɓe ɓee e kulle ɗee fof.
ngotoobe Misira mbi'i laamɗo oo,
"Dum ko golle Alla."

Lisez-vous français ? Do you read English?

O leitor sabe ler português?

Pulaar	Français	English	Português
ɓB ɓe	ils, elles	they	eles
ɗD ɗiɗi	deux	two	dois
cC coggu	prix	price	preço
hH haako	feuille	leaf	folha
jJ janngo	demain	tomorrow	amanhã
ñÑ ñaaki	abeilles	bees	abelhas
ŋŊ ɗatde	mordre	to bite	morder
yY yiyyam	sang	blood	sangue
eE neene	mère	mother	mãe
oO soodde	acheter	to buy	comprar

(Nganndee: ñ = ny)

Neene makko lippatno mbo

Taariika goonga

Aminata ko e ca'el tokosel mbo jibinaa.
Mbon jogii miñiraabe e mawniraabe jeetati.
Ko seeda tan mbo janggi
sabuna mbo jibindinaa e ñawu nguu woosni mbo.*

Mbon suudo koddigal ngal

Haa mbo hebi duubi sappo
Aminata heddii do galle doo.
Tay jidnaabe makko bee din kersi mbo.
Be jabataano koddiibe bee e sehilaabe bee nji'a mbo.
Neene makko lippanatno mbo caycay
sabu Aminata waawtaano anndude ko wafta koo.
Mbo sikkatno ho wonde boosdam makko dam
ko makko wadi dum.
Mbo sikkatno ho mbo wadi ko boni.
Mbo sikkatno ho mbo moyyaani.
Gila duubi sappo haa duubi sappo e nayi,
ko to lopitaan mbo wonnoo. Oon tuma
mbo yahoyi to galle woosbe too. Ko toon
mbo buri yidde sabu de mbo nanndi won toon.
Kono ko mbo hooti to maabe too, mbo faamoyi
hono mbo foti seertirde he miñiraabe e mawniraabe.
Mbo tampuno haa mbo ebbi haraade.
Kono mbo waawaani. Ko buri doon seeda koo,
mbo immii doon, mbo yahoyi to tuunde too.
Mbo heboyi toon ligge to usiin.

Sehilaabe hesbe

Ko Aminata fuddii liggaade to tuunde too koo,
yimbe bee fuddi mbo hoddaade.
Be kaalanii mbo fii Iisaa Almasiihu
njiddo yimbe fof, maa boosbe bee.
Dum hiitanaani mbo
sabu be jangginiiino mbo diina goddo.
Kono be dalaano koddagol mbo.
Be paalatno heddaade sehilya he makko,
hay no mbo faalaaka hedtaade be nii.
Gila duubi jeetati mbo yi'no hono been buurdi
e hono be potno mbo toppitaade. Oon tuma
mbo faami Iisaa Almasiihu yidii mbo
haa oon maayanii mbo sabu bonneeji makko dii.
Mbo ñaagii Iisaa no waylu wuurde makko ndee
e hebbina mbo jidki, weltaare e jam.
Tayi mbo hebi sehel keso, Iisaa Almasiihu.
Jooni Aminata sikkaani ho woppaama.

Jooni mbo hulaani battane makko dee.
Mbo tini
ho Alla jabii mbo e yidi mbo kala.
Oon tuma
hakkunde makko e jidnaabe makko bee waylii.
Be tini ko hono mbo foti waylaade
e hono wuurde makko ndee buri moyyude.

Jidki heyri

Neene makko ñaagii mbo yaafuye dii fof daaji
di mbo lippii mbo dii.
Jooni jidnaabe makko bee kollii mbo jidki.
Dum fof mbo anndaano dum
ko mbo woni cukayel koo.
Iisaa waylii wuurde Aminata ndee.
Mbo heewi weltaare.
Mbon walla beedaa boosbe baasbe.
Boosbe keewbe baawataa hootde to mu'en
no Aminata nii ko mbo wonnoo cukayel koo.
Mbon tinno mijooji e cafeele baasbe bee.
Alla okkii mbo ligge jogiide nafaore buy.

Godfum fii mijagol

Wonno wonaa a boosdo no Aminata nii.
Kono keewbe din boosdi he sengooji goddi.
Wonno a nañano ko ngon-daa cukayel koo.
Wonno a janggiraani no njidir-daa nii.
Wonno a waawtaa wafde ko paale-daa koo
sabu beynguure maa ndee di waasi
maa walla jidnaabe maa bee mayyi taa a mawnaani.
Woodi sabuuji keewdi ngokkudi mijooji
ho a moyyaani. Aminata teski
huunde nde wayli wuurde mum ndee fof.

*Spiina Bifida

Spiina Bifida ko ñawu nguu mbo jibindinaa.
Yi'e baawo dee mawniraani no haaniri.
Jibiniraado noon tinnataa banndu mum nduu fof.
Jolde han mbo waawataa yahde ko moyyi
maa mbo waawataa wafde ko moyyi, piiji goddi.

Teskino: Aminata wonaa innde makko ndee tigi tigi.

Fii mbaaw-daa neleede cuycay **Booyataa** ko maa mbinnd-aa men hitaande woo.

Winndu innde e yettoode maa ndee e do ngon-daa doo ko yi'i nii.

Winndu to les, maa winndu men bataake. (Vous pouvez écrire en français. You can write in English.)

Innde am: .....

Yettoode am: .....

Do ngon-mi doo: .....

No foti njid-daa saakde lebbi jeego fof: .....

To a don janga Fulfulde bana haa Adamawa, winndu ngam **Badake**, a heban!

Ruttin dum do: **Booyataa, WILLINGTON, Derby, DE65 6BN, Angleterre/UK**

walla: **Booyataa, BP 15045, CP 12523, Dakar-Fann, Sénégal** email: pulaar@soon.org.uk

Neene makko ina fiya mo

Daartol goonga goonga

Aminata jibinaa ko e gurel tokosel.
O jogii miñiraabe e mawniraabe njeetato.
O yahataa ekkol ñande fof;
ko sahaa sahaa tan o yahata.
Sabaabu mum ko omo wondi e rafi dawaaabe.*

Cuudaafo hoddiibe be

Haa Aminata hebi duubi sappo,
ko o joodiido galle maɓbe tan.
Jidnaabe makko be ina kersani mo
sabu rafi makko o. Be njabataa
hoddiibe maɓbe e sehilaabe maɓbe njiya mo.
E nder dum, neene makko ina fiya mo
sabu Aminata waawaa reentaade
laabal banndu makko ndu.
E nder dum doo, Aminata sikkata o haandii oo rafi.
O sikkata noon ko karɗo wadi ko boni.
Gila omo yahra e duubi sappo, haa
duubi sappo e nayi, ko do safrirdu mawndu o woni.
Caggal dum, o woni ko e safrirdu dawaaabe.
Wonde mo doon nde buri moyyude e makko
sabu omo wondi dawaaabe no makko nih.
Kono kala nde Aminata ruttii galle maɓbe,
omo miijo ciirungal hakkunde makko e
miñiraabe makko be e mawniraabe makko be.
Omo yidi wartaade sabaabunde sunaare makko.
Kono o dañaani hay dum. Caggal dum doo,
Aminaa woppi galle maɓbe. O fayi wuro mawngo.
O yiyloyii liggeey e nder liggorgal mawngal.

Sehilaabe hesbe

Nde Aminata wafti liggaade nde,
yimbe be njilliima mo.
Be ngoni e haaldude e makko
sabu Iisaa Almasiihu, ko o jidfo
yimbe fof, hay yimbe dawaaabe.
E nder dumdoon, karɗo,
o huccitaano hen sabu karɗo,
o woni ko e diine godfo.
Kono dum fof hadaani bee yimbe
arde yillaade mo.
Hay so o jabaani ko be kaalata ko,
abe ngondi e makko.
Fotde duubi jeetati Aminata ina yiyi
nguurndam maɓbe
e yidde maɓbe e makko.
Omo miijo hakkunde makko
Iisaa Almasiihu yidi mo haa
omo jabi maayde sabu
golle bonde de o wadnoo.
Omo lamndii Iisaa Almasiihu
waylude nguurndam makko
e beydude nguurndam makko
e yidde makko,
e weltaare makko e jam makko.
O dañii sehil keso, Iisaa Almasiihu.
Jooni Aminata anndii o woppaaka.
O nattii hulde
nguurndam makko janngo.

O anndii Alla jabanii mo ene yidi mo.
Jokkondiral makko
e jidnaabe makko be ina waylii.
Abe njiya ko heewi Aminata ina wayli.
Abe njiya ko heewi kala
nguurndam Aminata dam do buri moyyude.

Yidde hesere

Jooni neene makko ina ñaagoo mo yaafuya
sabu o ina fiyatno mo e sahaaji jawtudii.
Jooni noon jidnaabe makko be ina njidi mo.
Iisaa Almasiihu waylii nguurndam Aminata.
O hebbinii weltaare
ete e omo walla rewbe wodbe dawaaabe.
Omo faami cadeele maɓbe, omo yurmoo be.
Alla hokki mo gollal nafowal.

Huunde durnude miijo

Nde tawno a wonaa dawoodo no Aminata nih,
kono ina heewi dawaaabe wodbe e sifaaji godfi.
Nde tawno a gaañaama gila amo woni cukayel;
nde tawno a yahataano ekkol ko heewi;
nde tawno jidnaabe ma be ngonaa jogiibe
walla be maayi gila ada famdi.
Woodi sabaabuui keewdi
ndokkooji miijooji ko a moyyaani.
Aminata yiytii huunde
nde nganndu-daa waylitii nguurndam makko fof.

Spina Bifida

Oo rafi ko rafi mo jibindinee-daa. Yiye kesi de
mawnataa no fotiri. Jibindinaado e oo rafi
tinnataa banndu mum ndu fof.
Tuma o waawataa yahde no feewi,
walla o waawataa waɗde no feewi holge de.
Badee hakkile: Aminata wonaa innde makko goonga e goonga.

Hedo rajo oo he Pulaar

A waawat hedaade kibaaru moyyo oo he rajo maa hee.

Trans World Rajo kala kiikiide
fudfi 17:55 haa 18:25 meeteraaji 31; kHz 9620
Senegaal (Fuuta Tooro Resion) HCJB meeteraaji 25; kHz 11985,
aljumaa kiikiide fudfi 21:45 haa 22:15
Mali Radio Mali, (Kayes) alkamisa 19:00 ORTM, 92.1 FM
Radio Horizon alarba, aset, alet 18:00, 100.5 FM

Dulaa	FM	meeteraaji	ñannde	waktu
Dakar	RTS FM	95.7 FM	aset	fudfi kiikiide 14:30h
St Louis	RTS FM	96.3 FM	alarba	fudfi kiikiide 21:45h
St Louis	Dunyaa FM	106.3 FM	talaata	fudfi kiikiide 20:15h
Richard Toll	RTS FM	96.3 FM	talaata	fudfi kiikiide 20:15h
Richard Toll	Dunyaa FM	106 FM	altine	fudfi kiikiide 14:30h
Podor	RTS FM	96.3 FM	talaata	fudfi kiikiide 20:15h
Ouroussogui	RTS FM	96.3 FM	talaata	fudfi kiikiide 20:15h
Louga	Dunyaa FM	91.8 FM	talaata	fudfi kiikiide 19:15h
Matam	Dunyaa FM	96.3 FM	ñannde wo	fudfi kiikiide 15:30h
Matam	Dunyaa FM	96.3 FM	ñannde wo	fudfi kiikiide 21:00h
Dahra	Dunyaa FM	94.0	atine, talaata	fudfi kiikiide 14:45h
Guinea-Bissau	Jam Jammaa	88.7 FM	tenerj, juma & alarba,	fudfi bimbi 10:00h
Guinea-Bissau	Jam Jammaa	88.7 FM	aset & alet	fudfi bimbi 9:00h

Dum ko golle Alla

En njiyiino:

Yimbe Israayiila wonnoobe maccuɓe
to leydi Misira. Alla wiya Muusaa,
“Mi nelii maa. Yaltin yimbe am Misira.”

Muusaa wiya Alla, “Hol ko ngon-mi
haa mbodo yaha to laamɗo o,
mbodo yaltina yimbe Israayiila Misira?
So mi wiyii yimbe Israayiila,
'Alla taaniraabe mon nelii kam e mon,'
kono so be naamniima mi no o wiyetee,
hol ko njaabotoo-mi?”

Alla wiya Muusaa, “Ko mi Goodɗo.
Ko nih njaaborto-daa be,
Ko biyeteeɗo Goodɗo neli mi e mon.”

Hol mo tagi hunuko nedɗo

Muusaa hebbitii, wiyii, “Joomiraado,
mi wonaa gorko baawɗo haala no feewi,
mi weeɗaaka konngol.”
Joomiraado wiya mo, “Hol mo tagi hunuko nedɗo?
Mate wonaa miin, Joomiraado? Jooni yah.
Haaruuna, mawne, ina waawi haala.
Kaaldaa haala ka hunuko makko.
Miin ma mi wallu on haalde, onon diɗo fof.
Ma mi janngin on no pot-don wafde.
Ngon-daa ko e ruttaade Misira,
mbadɗa e yeeso laamɗo o maandeeji.
Kono miin, ma mi tiidnu hoore makko,
o woppataa yimbe be njaha.
Mbiyaa laamɗo o, ‘Ko nih Joomiraado wiya:
Israayiila ko biyi am, ko afo am.
Woppu biyi am yaha mbele
ina wafana mi sadakeeji kirseteedi.
So a saliima woppude mo o yaha,
ma mi war biye, afo maa.”

Woppu leñol am yaha

Muusaa e Haaruuna njehi to laamɗo o
njettini ngalɗoo nelal, be mbiyi kadi,
“Ko nih Alla Israayiila wiya,
‘Woppu leñol am yaha!’”
Laamɗo o jaabii, “Holi oon Joomiraado,
saka mbodo jaba haala mum,
mi woppa yimbe Israayiila njaha?
Mi anndaa Joomiraado,
mi woppataa be njaha!”
Muusaa ruttii to Joomiraado wiya,
“Joomiraado,
hol ko nelantaa mi? Mi yehii to laamɗo o,
kaal-mi e innde maa,
kono a dadndaani leñol maa.”
Alla jaabii, “Ko miin woni Joomiraado,
mi feeñaniino Ibrahiima, e Isaaga, e Yaaguuba,
ko miin woni Joom Baawɗe.”

Alla faamnii Muusaa to Misira, maa
o feeñan hoore mum Yehowah,
dadndoowo. O holla Misiranaabe leyyi di fof
ina poti rewde Alla goonga gooto oo,
wonaa ko feewnaa ko!
Joomiraado wiya, “Njehee to laamɗo o.
Haaruuna, yettu sawru maa,
fortu junngo maa e dow diyee Misira!”
Muusa e Haaruuna mbaɗi ko Joomiraado
yamirnoo dumen ko. Haaruuna fiyi
diyee maayo de, fof ngonti yiyam.
Liddi maayi, maayo luubi. Misiranaabe natti
dañde ndiyam njareteedam e leydi he fof.

Bernde laamɗo o uddiinde

Joomiraado wiya Muusaa, “Yah to laamɗo o,
wiya mo, ‘Alla wiya,
Daccu yimbe am njaha ngam nafoyde mi!
So a saliima be njaha
ma mi addu paabi e leydi maa fof.’”
Laamɗo o salii; paabi gabbii, keewi leydi Misira.
Paabi naati nder galteeji mabbe,
nder cuudi mabbe, dow mbaɗndiiji mabbe,
nder fuuruuji e booluuji mabbe.
Laamɗo o noddi Muusaa e Haaruuna, o wiya,
“Njehee, ñaago-dee Alla mbele
omo wofɗina paabi di, mi dacca be njaha.”
Nde laamɗo o yii cadeele ngiwii,
Bernde laamɗo o uddiinde haa jooni,
no Alla wiyruno nih.
Alla beydi addude musiibaaji e dow leydi Misira.
E kala sahaa laamɗo o ina wullitoo
ngam giwɗol musiiba o, o natta.
Kono laamɗo o firti fodoore mum
accude leñol Israayiila yaha.
E nder leydi Misira fof,
Alla waɗti ceenal leydi ndi kulon tokosson
ina ñaaya e yimbe e jawdi fof.
Tan ñeengotoobe Misira mbiyi laamɗo o,
“Dum ko golle Alla.”

Lisez-vous français ? Do you read English?

O leitor sabe ler português?

Pulaar	Français	English	Português
ɓB be	ils, elles	they	eles
dD diidi	deux	two	dois
cC coggu	prix	price	preço
hH haako	feuille	leaf	folha
jJ janngo	demain	tomorrow	amanhã
ñÑ ñaaki	abeilles	bees	abelhas
ŋŊ ŋatde	mordre	to bite	morder
yY yiyam	sang	blood	sangue
eE neene	mère	mother	mãe
oO soodde	acheter	to buy	comprar

(Nganndee: ñ = ny)